

Orhot Tsadikim

Chapitre 18 - L'avarice

השער השמונה עשר - שער הציקנות

הציקנות זאת המידה היא מגונה ברוב עניניה, ועל הציקן אמר שלמה, עליו השלום (משלי כג ו): "אל תלחם את לחם רע עין". ואלה מידות צר העין: לא יתן צדקה, ולא ירחם על העניים, וכשיש לו משא ומתן עם חבירו מדקדק עמו יותר מדאי, ולא יותר לו מאומה, אינו מאכיל ואינו מלביש ולא יהנה שום אדם ממנו, ואין לו בטחון על מי שנותן לו הממון, והוא שנוא לבריות. אינו מהדר אחר המצוות, ולא יקנה לו רב וחבר, ומתוך כך יישאר ריק מן התורה ומן המצוות. ואם הוא ציקן בגופו, גם הוא רע ומר, שלא יעשה חסד עם בני אדם. ורע על כל רעות, אם הוא כילי בחכמתו ובספריו, כיון שהוא אינו חסר בזה מאומה, כי החכמה דומה לאש שאינה חסרה אם מדליקין ממנה נרות או אש אחרת, ועליו נאמר (משלי יא כו): "מונע בר יקבוהו לאום, אבל בנדיב נאמר: וברכה לראש משביר". ופשט הפסוק מדבר בצדקה והמושל על חכמתו.

והטוב שבזאת המידה - שאינו מפקיר ממונו בהבלים, ופעמים נמנע מעבירות גדולות. ומחמת שמחסר נפשו מטובה, מתוך כך אין לו גיאות כמו שיש לנדיב, כי מרוב טובה והנאה שיש לו לאדם יבעט ביוצרו. לכן ידקדק האדם בעשרו בעצמו, ויהיה נדיב במקום שראוי לו להתנדב, ובמקום שאין ראוי לו להתנדב יהיה ציקן וכילי. וישקול כל זה במאזנים של תורה. וילמד מיעקב אבינו שהיה ציקן שאין דוגמתו, שנאמר (בראשית

Questions au Rav Dayan (tome 6)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

לב כה): "ויותר יעקב לבדו", ואמרו רבותינו, זכרונם לברכה, ששכח פכים קטנים וחזר עליהם, מלמד שהצדיקים חביב עליהם ממונם יותר מגופם, לפי שאין פושטים יד בגזל (חולין צא א).

ראה הציקנות הגדולה, שאדם עשיר כמו יעקב, עליו השלום, היה לו לחזור אחר פכים קטנים. ומצינו במקום אחר שהיה וותרן שאין דוגמתו, כמו שדרשו רבותינו, זכרונם לברכה: "בקברי אשר כריתי לי" (בראשית ג ה), מלמד שנטל יעקב כל כסף וזהב שהביא מבית לבן ועשה כרי (גל גדול כעין ערימת חיטים), ואמר לעשו: טול בשביל חלקך במערה (שמות רבה לא יז)! היש וותרן כזה? לכן מזה ילמד האדם שלא יפזר לריק ושלא לצורך. ובמקום מצוה, כגון בצדקה ובשאר מצוות התלויות במעוות, כגון לקנות רב וחבר וספרים, יהיה וותרן גדול, כדי להשיג מעלות עליונות, להשיב הנפש למקום טהרה שתהא צרורה בצרור החיים, כדכתיב (שמואל א כה כט): "והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים".

Questions au Rav Dayan (tome 6)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions